

Prědna woklapnica w Tšupcu (awtorika: Marion Stenselowa, 13.01.2025)

Z wótmachom do nowego lěta! To jo było moto tšupcańskich wobydlařow cora wótpódnja. Něži 80 luži jo pšišło na přědnu woklapnicu w historiji jsy do rumnosćow tšupcańskego młyna. Pšepšosyło jo towaristwo Tšupc e.V. zgromadnje z wólonymi člónkami gmejnskeje rady. Šořta André Urspruch jo rozpšawił wó žěle a projektach w zajžonem lěše. Tak su pó 8 lětach projektěrowanja skóńcnje zachopili přědny chódnik nowo twariš. Za to dostanjo gmejna spěchowanske pjenjeze. Až do tak tšašnje dłuško trajo, to su wejsanařje mócnje kritizěrowali. Zwjaselecy projekt jo było pómjenjenje gaski pla bósonowego gnězda z mjenim "Zapustowa gaska". To su zwónoželi wejsne towaristwa z pomocu pšćiwanjow. Łoni su teke chopili, sćažki w grodowem parku do rěcha spóraš. To kšě lětos na kuždy pad donožělaš.

Wobtužone su tšupcanařje, až njamaju žeden gósćeńc wěcej we jsy. Tak jo woblubowany gósćeńc "Bytna" wót kónca lěta zacynjony rowno tak ako kafejownja pla Ludoweje banki, kótaraž jo służyła ako zmakanišćo za kulturne zarědowanja, wósebnje za rentnařki a rentnařow. Z tym njamaju w Tšupcu popšawem žedne rumnosći wěcej za wejsne zarědowanja. Jadnučka móžnosć jo jano hyšći wětša rumnosć w młynikojskem domje, za kótarež jo towaristwo "Tšupcański młyn" zagronity. Gaž zachopijo se turistiska sezona, trjebaju rumnosć za góspodowanje woglědařow.

Pšecej wěcej a wšuzi wobskjaržuju demografisku změnu pó celej Nimskej. Wót takego jo, to se wě, teke gmejna Tšupc pótrjefjona. 63 % wejsanařow jo staršych luži. Dla jo gmejna južo pšed někotarymi lětami pšemyšlowała wó pšetwarjenju jadnogo wětšego doma ako wótwardowařnju. Pšosby za to su tencas stajili, inwestor jo se namakał, pón ale jo se pšez koronowu pandemiju wót boka gospodařskego spěchowanja wšo zasej rozbiło.

Co su něnto plany za nowe lěto 2025? Wažne twařski projekt bužo nowo-wugótowanje busowego zastanišća. How žo wósebnje wó wěstosć šulskich žiši, kenž wuknu w dalejwječecych šulach w Lubinje, Bórkowach abo Chóšebuzu. Mimo togo su pšosbu stajili za elektroniski załožk za pokazanje spěšnosći, žož šofery ned wiže, lěc su pšemalsnje ze swójjimi awtami pó jsy ducy. Dalej wjasć budu rědnjejše wugótowanje kjarchoa a saněrowaš muřju wokoło kjarchoa. W bydlenjach abo blokach, žož jo gmejna pšenajmařka, na pšikład na Kastanijowej aleji, musy gmejna topjenje wobnowiš, aby wótpówědowali nowym kaznjam.

A koncert za telefoněrowanje Telekom co až do lěta 2028 wšykne domacności a zjawne twarjenja w celem amše Górne Błota-Luboraz pšizamknus na seš z kablami za internet.

W dalšnem su se pón pšedstajili jednotliwe tšupcańske towaristwa a jich zastupniki su informěrowali wó kulturnych wjeraškach lěta 2025. Prědny bužo 200. jubilejny zapust, kótaryž mógu teke z chroniki dopokazaš. Z tym słuša Tšupc k tym gmejnam, žož nejglej zapustuju. Termin bužo wót 28. februara až do 2. měrca. Južo drugi februar zmakaju se wše dobrowólnje na žěłowe zasajženje, aby drogowańsku sčazku wokoło Tšupca a pla starego "Bytna"-duba do rěcha spórali. Wjelike wupominanje za celu wjas jo tradicionelny błošański maraton, pšeto pšizo pón za jaden žeń až do 6.000 sportarjow do jsy a tych deje pilne pomocniki zastaraš. Muskecy chor w Tšupcu wobstoj z lěta 1866, tuchylu pak tak pšawje njefunkcioněrujo. Chor ma jano hyšći 12 člownikow, za wustupy jo jich pšemało. Pšawidłowne zarědowanja ako kužde lěto bužo jatšowny wogeń, wejsny swěžeń 28. junija, adwentski swěžeń wokoło historiskego trajdowego składa a w awgusće jubilejny swěžeń tam, pšeto wobstoj spěchowawańske towaristwo tego kulturnego magneta pón krađu 20 lět. Dalej maju w Tšupcu wužańske towaristwo, to stara se wósebnyje wó woplěwanje parka, tych 5 drjewjanych móstow tam a wó sčazki a gaty. Drastwowa rejowańska kupka by se wjaseliła wó młodych luži, wóni maju problem z felujucym dorostom a su musali dla toho južo wustupy wótgroniš. A teke turistiske towaristwo maju w Tšupcu, kenž jo w głownem zagronite za wustawadliščo za cołny a doporučenja za turistow. Bóžko maju jano hyšći 3 cołnarjow we jsy, dla toho by towaristwo witało, gaby se młode luže namakali, kenž kšě se na tom pólu angažěrowaš.

Skóro na kóńcu přědneje woklapnice su se pšedstajili nowe wejsanarje, luže, kenž su akle w slědnyma lětoma pšisěgnuli. Jo to na pšikład bajerski muski, kenž ma w regionje Uckermark wjeliki burski dwór, ale w Tšupcu nowu partnařku. Manželskej z Brjazyny nad jazorom stej se w Tšupcu bydlenje najmowałej a swój dom w rodnej jsy žowce dałej. Jadna dalšna žěńska pochada z Tšupca, jo 30 lět w Durinskej žywa była a jo něnto dom a grunty starjejšeju pšewzeła. A młody muski z Běleje Góry bydli z partnařku teke južo dlejšy cas w Tšupcu. Wón jo měł wjelike plany a jo kšěł ze starego twarjenja zasej hotel wutwariš a turistam doporučyš městno za wótstajenje karawanow, ale how njejo až doněnto twařski amt zelene swětło dał.